

Fokus på voldsudsatte gravide er tiltrængt

En voldelig partner, der slår sin gravide kæreste eller kone, gør ikke kun skade på kvinden, men også på det ufødte barn.

af Louise Albers

Bliver man som gravid udsat for vold, øges risiko for abort, risikoen for lav fødselsvægt og for fatale udviklingsskader hos fosteret. Sådanne alvorlige konsekvenser kan muligvis undgås ved rutinespørgsmål om vold ved gravides sundhedstjek.

På Randers Krisecenter har de de seneste år oplevet en øgning i antallet af gravide beboere, og dette er en sårbar gruppe, der kræver ekstra opmærksomhed og særligt hensyn grundet den ekstra udfordrende situation disse kvinder står i, oplyser leder af Randers Krisecenter Hanne Willemoes.

”Gravide, der flytter ind hos os, er som de øvrige kvinder fyldt af ambivalente følelser. De savner, som de andre kvinder, ofte manden og har dårlig samvittighed, fordi de afskærer ham fra at være en del af graviditetens forløb,” fortæller Hanne Willemoes.

For nogle gravide starter volden i forbindelse med deres graviditet eller volden tager til. Kvinden frygter nu ikke kun for sit eget liv men også for barnets og tager derfor på krisecenter.

”Flere gravide kvinder fortæller, at manden har truet med at slå eller sparke hende i maven,” fortæller Hanne Willemoes.

De seneste år har de på Randers Krisecenter gjort en særlig indsats for at sikre, at oplysning om krisecenteret og dets tilbud har været tilgængelige hos praktiserende læger og på jordemodercentre, men hvorvidt den øgede tilstrømning af gravide kvinder udsat for vold skyldes dette tiltag, kan lederen ikke sige.

Lederen af Randers Krisecenter fortæller, at det kræver en særlig indsats at have gravide kvinder indskrevet. Hvis der for eksempel for gravide kvinder, der er indskrevet med børn, opstår graviditetskomplikationer, som kræver indlæggelse på sygehuset, er det vigtigt, at der findes en god løsning for børnene og at

krisecenteret allerede har gode kontakter og samarbejde med sundhedspersonalet i kommunen.

Randers Krisecenter har derfor opbygget et godt samarbejde med familieafdelingerne i kommunen. På Krisecenteret tilstræber de at være på forkant og have et beredskab klar til at tage sig af de gravides særlige udfordringer.

”Randers Krisecenter har for eksempel en samarbejdsaftale med sundhedsplejerskerne i Randers kommune, som indebærer, at de kan komme på besøg på Krisecenteret til kvinderne og børnene, og vi samarbejder desuden med jordemodercenteret og de praktiserende læger i byen. Vi er meget opmærksomme på at tale kost, motion, afslapning – og opfordrer de gravide kvinder til at deltage i vores Mindfulness-tilbud, så kvinderne får fokus på deres generelle sundhed og kommer i kontakt med deres krop,” fortæller Hanne Willemoes.

Det er uvist, hvor mange gravide der årligt udsættes for vold i Danmark, men det er på tide, vi bryder tabuet omkring vold mod gravide, så de får de bedste vilkår muligt, mener jordemoder og Ph.d.-studerende forsker Anne Mette Schroll. Hun ser i sin forskning på gravide, der har været udsat for vold. Forskeren mener særligt, det er tiltrængt at både læger og jordemødre bliver bedre til at bryde tabuet omkring vold - særligt når det handler om gravide.

”Jeg kan ikke med fagligt belæg sige, hvor vi ’taber’ kvinden hende, da det vel drejer sig om et ’svigt’ på flere niveauer. Men jeg er af den overbevisning, at vi - både praktiserende læger og jordemødre - ved at ’screene’ alle gravide kan få brudt det tabu og den stigmatisering, der er knyttet til det at være udsat for vold,” understreger Anne Mette Schroll.

Anne Mette Schroll mener, det er vigtigt at nå de kvinder, der har

FOTO EMILY CAHAL

brug for hjælp – blandt andet hvis de har været udsat for partnervold under graviditeten. Her kan målrettet uddannelse af jordemødre og screening af alle gravide være vejen frem. Ved en screening får kvinderne mulighed for at fortælle om deres oplevelser og kvinderne vil blive bevidstgjorte om eventuelle konsekvenser af volden for graviditet og fødsel. Anne Mette Schroll er dog blevet overrasket over, hvor stor betydning det har, hvordan spørgsmål omkring vold stilles til kvinderne.

”Når kvinderne spørges til, om de har været udsat for vold, så viser flere studier samstemmende, at man faktisk finder en højere prævalens (et mere sandfærdigt billede, red.), hvis kvinderne bliver spurgt via spørgeskema eller på computer, end hvis man spørger face-to-face. Noget overraskende, syntes jeg initialt, da jeg med min sundhedsfaglige baggrund tænkte, at kvinderne nok hellere ville fortælle en person om deres oplevelser frem for til en maskine. Undersøgelserne har dog ikke belyst, om resultatet ville være anderledes, hvis der var etableret et fortroligt forhold mellem kvinden og ”spørgeren”,” understreger Anne Mette Schroll.

Blandt andet under Odense Universitets Hospital (OUH) i Odense og i Svendborg findes familieteam, der tager sig af udsatte gravide. Her er der tilknyttet en socialrådgiver, psykolog, jordemoder og læge som har mulighed for at følge kvinden og samarbejde med kommunen om diverse indsatser efter fødslen, hvis kvinden indvilger i dette. Grunden til, at OUH har oprettet Familieteamet, er netop på grund af de konsekvenser, de har set hos fostre og kvinder, der har været udsat for vold under gravidite-

ten.

”I yderste konsekvens kan volden have fatale konsekvenser for foster og mor. Oftest er det noget kvinden lever med i skjul, men det har som regel konsekvenser langt ind i opvæksten for barn og mor. Derudover vides det i dag på baggrund af flere studier, at kvinder der har meldt om partnervold i graviditeten har tendens til at få børn med for lav fødselsvægt,” understreger Chefjordemoder ved OUH Svendborg Sygehus, Dorthe Larsen. •

Fakta

En række udenlandske studier (Jasinski; Gazmararian et al.; Saltzman et al.) viser, at graviditet øger risikoen for at blive udsat for partnervold, men i forskningsverdenen findes der ikke entydige beviser for, at dette altid er tilfældet, og det er ikke muligt at sige noget om, hvorvidt det er tilfældet i Danmark. Disse fund viser, at 4-9 pct. af gravide kvinder har været udsat for overgreb begået af partner under svangerskabet. Endog fandt man i disse studier, at op mod 31 pct. af de gravide udsat for vold rapporterede at overgrebene var steget i hyppighed eller styrke under graviditeten (Malcoe et al.)